

توسعه اجتماعی و تربیت اجتماعی

لیلی راکعی

مسئول واحد اجتماعی سازمان معلمان ایران

یکی از پرسش‌های کلیدی در امر توسعه اجتماعی پرسش چالش برانگیزی است که ریشه در نگرش‌های روانشناسانه و یا جامعه‌شناسانه دارد و آن پرسش این است که در امر توسعه اجتماعی فرد مقدم است یا جامعه؟

این پرسش که در مباحث نظری و فلسفی یادآور پرسش عوامانه تقدم تخم مرغ و مرغ بر یکدیگر است شاید در نگاه نخست پرسش بی‌جایی به نظر آید اما در عمل وقتی می‌خواهیم به زیربنای توسعه اجتماعی پردازیم باید به این پرسش پاسخ دهیم که ساختمان توسعه اجتماعی را باید با کدام خشت‌ها بنا نهاد؟

پاسخ به این پرسش ساده است و همه بر آن اتفاق نظر دارند که بدون فرد نمی‌شود از جمع سخن گفت و لازمه ساختن هر اجتماعی وجود افرادی هستند که با پیوندهایی اجتماع را شکل می‌دهند اما سخن کلیدی این است که بین جمع و اجتماع و جامعه تفاوت وجود دارد و به راحتی از دل هم جمع و اجتماعی جامعه به معنای مدرن و مدنی آن خارج نخواهد شد.

جامعه همان شکلی از پیوندهای اجتماعی است که منجر به انسجام هویتی و تشکیلاتی می‌شود تا ملتی را شکل دهد و از دل آن دولتی شکل گیرد و در رابطه معنا دار دولت و ملت امور مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با اراده ملت توسط دولت اداره شود.

می‌بینیم که شکل‌گیری دولت و ملت در گروه توسعه اجتماعی است و به نحوی می‌شود گفت زیربنای و توسعه همه جانبه و متوازن، توسعه اجتماعی است و عبارتی توسعه اجتماعی بستر سایر ابعاد توسعه است.

اکنون اگر این پیش‌فرض‌ها را بپذیریم باید به پرسش نخست برگردیم و برای ساختن خشت‌های ساختمان اجتماعی بر ضرورت رشد و بلوغ اجتماعی تک تک افراد جامعه تاکید کنیم تا کیدی که تربیت اجتماعی را در بستر آموزش عمومی حیاتی می‌نماید امری که متأسفانه در نظام آموزشی فعلی ما به شدت مورد غفلت واقع شده است و به همین دلیل

کودکان و نوجوانان از نظر اجتماعی تربیت نمی شوند و مفاهیم و مهارت‌های اجتماعی در فرایند آموزش و پرورش در ذهن و رفتار و گفتار دانش‌آموزان تبلوری ندارد و اگر یک ارزیابی از خروجی‌های آموزش و پرورش صورت گیرد و عبارتی تست رشد و بلوغ اجتماعی از دیپلمه‌ها بعمل آید به فاجعه بار بودن این مقوله پی خواهیم برد.

لذا پرداختن به توسعه اجتماعی بدون توجه به تربیت اجتماعی در نظام آموزشی آب در هاون کوبیدن است و ساختمان اجتماعی ما بدون این مهم، متروپلی خواهد شد که بر سر نسل امروز و فردا فرو خواهد ریخت.

#اختصاصی سخن معلم